3. Številka. V Ljubljani, v sredo 5. januarja 1921. LIV. leto

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m × 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2·—, notice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3·—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2·—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda" in „Narodna Tiskarna" Knaflova ulica št. 5, pritličnо. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod" velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvo:	
celoletno naprej plačan	K 300·—	celoletno	K 420·—
polletno	„ 150·—	polletno	„ 210·—
3 mesečno	„ 75·—	3 mesečno	„ 105·—
1 „	„ 25·—	„	„ 35·—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda" Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon štev. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1·20 K
Poštnina plačana v gotovini.

Brezpravni vkljub pogodbi.

(S Koroškega.)

»Jugoslavija koroških Slovencev ne bo pozabila in jih ne bo zapustila.«
J. Jovanović.

Nemci nam po glasovanju ves čas zatrjujejo, da hočejo s Slovenci živeti v miru in ljubezni. Vsi Korošci da smo bratje med seboj in potrebno je samo, da so Slovenci mirni, da ne hujskajo in delajo prepira, pa bo najlepša sloga, edinost in bratstvo vladalo v deželi.

Vse prav! Toda to bratstvo Nemci razumejo po svoje. Slovenci morajo biti z vsem zadovoljni, ne smejo zahtevati svojih narodnih pravic, se niti ne smejo sklicevati na senžermensko pogodbo (glej neki dopis iz Velikovca v »Freie Stimmen«), morajo biti zadovoljni s šolo, kakor je bila v stari Avstriji, tudi na železnici, v uradih ne smejo omenjati in zahtevati svojih jezikovnih pravic. Če bodo Slovenci take pohlevne oce, ki si bodo dale vse dopasti, ki bodo mirno pustile, da jih bo Nemec strigel — potem dobro. Če pa ne — no, potem že veste, kaj vas čaka. »... und bist du nicht willig, so brauch' ich Gewalt!«

Že so začeli groziti. Že se je slišala grožnja in sicer iz ust zastopnika avstrijskih oblasti, da bodo začeli zopet zapirati, če ne bomo »mirni« in »pridni«. »Kinder, brav sein, schön sitzen!« Ista grožnja je tudi v zadnji nemčurski »Koroški domovini«.

Mi smo v Avstriji. Po mirovni pogodbi smo avstrijski državljani. A če smo Avstrijci, zakaj ne bi smeli biti tudi Slovenci? Ali je Avstrija tako na slabih nogah, da se bo zrušila, če dajo nam naše narodne pravice v šoli in uradu? Kakor so med Nemci razne stranke, ki so med seboj strogo ločene, ki si nasprotujejo in se pobijajo med seboj, a imajo vendar vse prostora v okviru ene države, zakaj bi mi ne smeli tudi v Avstriji ostati zavedni Slovenci? Nemci pa bi bili z nami zadovoljni samo, če bi vsi postali nemčurji, »deutschgesinnt«. Saj so vendar tudi v Jugoslaviji Nemci, ki so politično Jugoslovani in vendar ostanejo nacijonalni Nemci. Ravno tako je na Čehoslovaškem, na Južnotirolskem in drugod.

Nemci bi najraje vse izgnali, ki si upajo biti zvesti Slovenci. Gospod Trunk se je moral umakniti iz Borovelj, zdaj so ga pregnali še iz njegovega rojstnega kraja, iz Bač.

In vendar je nemški zastopnik Peter vpričo medzavezniške komisije sveto obljuboval, da zaradi plebiscitnega delovanja ne bodo nikogar preganjali in zasledovali. Komisija je odšla in Nemci mislijo, da jim ni treba več nobenih ozirov. Gospod Feinig(ki se je preobjedel jugoslovanske masti, njegov brat jo je pred meseci dobil cel vagon s Hrvatskega), se pa v svoji »Koroški domovini« zdaj norčuje iz g. Trunka in se zabava ob nesreči svojega bližnjega.

V gospodarskem oziru Nemci poskušajo, da bi z bivšo A - cono bolje postopali kot z ostalo Koroško. Trudijo se, da bi nas zadovoljili glede aprovizacije in se zdržujejo rekvizicij. Hočejo nas pridobiti. Dobro! A če mislijo, da nas bodo s tem uspavali, da se bomo polagoma izneverili svojemu slovenskemu jeziku in rodu in se odpovedali svojim, v senžermenski pogodbi nam zajamčenim narodnim pravicam, se motijo. Ne bomo se odpovedali samolastnemu narodnemu življenju. Tudi v politiki imamo pravico samostojno nastopati in pri volitvah postaviti in agitirati za svoje lastne kandidate. Nemci pa vsako znamenje lastnega narodnega življenja že označujejo za nemir, hujskarijo.

Toda njih grožnje nas ne strašijo. Navajeni smo trpeti za svojo narodnost. Z novimi krivicami Nemci ne bodo dosegli svojega cilja. Ne v sramoto, v ponos in čast nam bo, če bomo morali zopet trpeti za sveto, za pravično narodno stvar.

»Remembe your soul and liberty,« (misli na svojo dušo in svobodo) je zaklicala irska žena svojemu možu, ki je ob času preganjanja hotel izdati irsko stvar. Mož je raje šel nazaj v ječo, one besede pa so šle od ust do ust, na zastave so jih zapisali in v kamen vklesali. Zvesti koroški Slovenci smo pripravljeni si te besede zapisati v srce, saj svojih zastav ne smemo imeti in celo naš edini koroški slovenski list so nam prepovedali.

Nemci so začeli popolnoma po starem. O izvajanju kake senžermenske pogodbe ni duha ne sluha. Povsod, na železnicah, v šolah, v uradih, kakor nekdaj. Zvest Slovenec ne dobi službe. Samo nemčur je v milosti pri Nemcih. Pogodba pravi, da se mora v šolah poučevati na podlagi materinščine, nemščina naj se poučuje kot predmet. V resnici pa je razen v prvem razredu povsod vse nemško, tudi moli in poje se nemško. Nikogar ni, ki bi Nemce silil k spoštovanju pogodbe.

Na deželni šolski svet v Celovec so se poslale zahteve, naj se v šolah poučuje v zmislu pogodbe. Tam pa so vloge menda vrgli v koš in se toliko zmenijo za nje kot za predlanski sneg. Saj vedo, da ni nikogar, ki bi kontroliral njihovo početje.

Mi si sami ne moremo pomagati. Naš klic je glas vpijočega v puščavi. Pri Nemcih najde gluha ušesa. Treba je, da kdo drugi pristli Nemce, da bodo spoštovali pogodbo. **Jovanovićeve besede morajo preiti v dejanja.** Nemec se je zopet pripravil k brezobzirnemu ponemčevanju. Ali ni nikogar, ki bi mu zaklical: »stoj!«? **Jugoslavija naj pokaže, da Nemci v Jugoslaviji ne morejo računati na enakopravnost, če bodo Slovenci v Avstriji brezpravni.**

Finančni minister † Kosta Stojanović.

Beograd, 3. januarja. Nenadno je danes ob 1. umrl naš finančni minister Kosta Stojanović. Podlegel je dvema boleznima, vnetju možganske mrene in ledvic, ki ste ga nenadno napadli. Kosta Stojanović je bil profesor nacionalne ekonomije ter je izdal več velepomembnih del. Zlasti velike zasluge si je pridobil pokojnik kot delegat pri mirovni konferenci v Parizu. Minister financ je bil v najtežji dobi. Ko je prevzel ministrstvo financ po Protičevem kabinetu, našel je državne blagajne skoro popolnoma prazne. Z raznimi odredbami, ki so sicer nosile znak začasnih uredb, je dvignil državne dohodke ter pripomogel do rednega poslovanja. Bil je sicer pristaš svobodne trgovine, a je bil primoran vsled razmer nastopati marsikedaj proti raznim izrastkom, ki jih je rodila svobodna trgovina. Ena glavnih zaslug pokojnikovih je bila sestava državnega proračuna in reforma deviznih kupčij. Na deviznem trgu je uveljavil načelo, da se imajo vsi izdelki, ki se prodajajo v inozemstvo, plačevati v dinarski valuti, s čimer je dosegel znatno zboljšanje naše valute. Marsikatera njegova odredba je sicer naletela na hud odpor, a Kosta Stojanović je vedel kaj dela, in izkazalo se je naknadno, da so bile njegove odredbe potrebne in za državo koristne. Sam, kot oseba in kot politik je bil trdno uverjen o lepi in srečni bodočnosti naše kraljevine, veroval je v zboljšanje naše valute na podlagi bogastva naše države. Kosta Stojanović je vseskozi značaj, poštenjak, najpopolnejši demokrat. Z njegovo smrtjo izgubi tako demokratska stranka, kakor tudi država moža, na katerega zmožnosti je lahko vedno računala. * Kosta Stojanović je bil rojen l. 1867. v Aleksincu. Gimnazijske študije je dovršil v Nišu, filozofijo pa je študiral na takratni veliki šoli v Beogradu. Posvetil se je matematični znanosti. Ko je dovršil svoje študije na veliki šoli, se je napotil v Lipsko in v Ženevo, da izpopolni svoje znanje. Vrnivši se v Srbijo je služboval kot profesor matematike na raznih srednjih šolah, dokler ni postal leta 1905 profesor na beogradski veliki šoli. Narodno gospodarstvo je jel proučevati, ko se je mudil v študijske svrhe v inozemstvu. Z vstrajnostjo in marljivostjo, ki jo je posvetil tej stroki, se je dvignil na stopnjo najodličnejšega nacijonalnega ekonoma v Srbiji. Že zgodaj se je jel zanimati za politiko. Vstopil je v radikalno stranko in je bil kot nien kandidat izvoljen v niškem okrožju za poslanca v narodno skupščino. Ta okraj je na to zastopal od leta 1901, ko je bil prvič izvoljen, pa do zadnjih volitev v ustavotvorno skupščino, ko je bil izbran kot demokratski kandidat v bitoljskem volilnem okraju. Stojanović je postal prvič minister leta 1906., ko je izbruhnila carinska vojna med Srbijo in Avstro-Ogrsko. Pašičev kabinet je takrat sklenil carinsko unijo z Bolgarsko, čemur se je Avstro-Ogrska z vso silo uprla. Načrt glede carinske unije je sicer propadel, vendar pa si je Srbija izvojevala v carinski vojni z avstro-ogrsko državo popolno zmago. To carinsko vojno je vodil Kosta Stojanović, ki je bil takrat poljedelski minister. Šlo je v prvi vrsti za izvoz srbske živine, ki mu je Avstro-Ogrska zaprla svoje meje, računajoč s tem, da bo s tem korakom prisilila Srbijo v gospodarskem in političnem oziru na kolena. Stojanović se ni dal ustrašiti. Dirigiral je izvoz srbske živine preko Soluna v Egipt, v Italijo in Francijo in dosegel za srbsko živino neprimerno višje cene, kakor jih je preje nudila Avstro-Ogrska. Carinska vojna se je tako končala zmagovito za Srbijo in Avstro-Ogrska je bila na zadnje prisiljena skleniti s Srbijo za srbsko gospodarstvo ugodno trgovinsko pogodbo.

Ko se je leta 1908 pojavilo močno vseslovansko gibanje, je bil Kosta Stojanović med tistimi redkimi politiki, ki se je takoj z vso dušo pridružil temu pokretu. Udeležil se je leta 1908. vseslovanskega kongresa v Pragi, kakor leta 1910 tudi vseslovanske konference v Sofiji. Istočasno je bil tudi navdušen pobornik jugoslovenske ideje. Ko se je vršil leta 1906. prvi sestanek jugoslovenskih književnikov in časnikarjev v Sofiji, se je tega kongresa v družbi takratnega župana Ivana Hribarja in poslanca Vaclava Klofača udeležil tudi Stojanović. V Pašičevem ministrstvu, ki je zasnovalo balkansko zvezo in leta 1912. in 1913. zmagovito izvedlo prvo balkansko vojno proti Turkom in drugo proti Bolgarom, je bil Kosta Stojanović, kakor v carinski vojni z Avstro-Ogrsko, srbski poljedelski minister. Med svetovno vojno je prišel v konflikt z večino svoje stranke ter je leta 1915 v družbi z dr. Dražo Pavlovićem in Markom Trifkovićem izstopil iz radikalne stranke ter se pridružil opoziciji. Ves čas med svetovno vojno je krepko podpiral Jugoslovenski odbor pri njegovem delu za narodno ujedinjenje. Med državniki, ki so delovali na to, da je prišlo do krfskega pakta, je bil tudi Stojanović. Po izvršenem ujedinjenju je vlada imenovala Stojanovića kot gospodarskega eksperta pri jugoslovenski mirovni delegaciji v Parizu. Vrnivši se v domovino je Stojanović vstopil v demokratsko stranko in ko je Davidović lani sestavil demokratski kabinet, je Stojanović postal znova poljedelski minister. V Vesnićevem ministrstvu pa je prevzel finančni portfelj in ga vodil s takšnim strokovnim znanjem in s toliko spretnostjo, da lahko trdimo, da je danes finančni položaj naše kraljevine že kolikor toliko urejen in konsolidiran. Stojanović je bil mož dela in velike inicijative, kakršnih zlasti pogreša naša mlada država, zato tem bridkeje čutimo njegovo nenadno izgubo.

Politične vesti.

= **Seja demokratskega kluba.** Beograd, 3. jan. Danes popoldne se vrši seja demokratskega kluba, na kateri se bo razpravljalo o vprašanju, kdo naj prevzame za pokojnim finančnim ministrom Kosta Stojanovićem to ministrstvo.

= **Kdo bo upravljal finančni resort?** Začasno bo upravljal resort finančnega ministrstva g. Draškovič, minister za notranje stvari.

= **Prva seja nove vlade.** Dne 3. t. m. dopoldne je bila prva seja novega ministrskega sveta. Vlada je med drugim razpravljala o korakih, ki so potrebni v Južni Srbiji, da se obvaruje prebivalstvo arnavtskih napadov.

= **Izjemne odredbe v Zagrebu ukinjene.** Zagreb, 3. januarja. Tukajšnja vlada je z današnjim dnem ukinila vse izjemne odredbe, tičoče se prodaje alkohola, zapiranja hišnih vrat itd. V veljavi ostane le prepoved širjenja komunističnega tiska. Danes so pričele zopet izhajati tukajšnje novine.

= **Razdelitev države v okrožja.** Komisija, ki izdeluje načrt za razdelitev države v upravne enote, je dosedaj izdelala načrt, po katerem naj bi se razdelila država v največ 28, a najmanj v 26 upravnih enot. Komisija je dosedaj izdelala načrt za nastopne enote: Beograd, Požarevac, Veliki Bečkerek, Novi Sad, Šabac, Zaječar, Niš, Skoplje, Štip, Bitolj, Podgorica, Kragujevac, Čačak, Sarajevo, Brčko, Banjaluka, Zagreb, Ljubljana in Sušak.

= **Muslimani vstopijo v vlado.** Parlamentarni okrogi pričakujejo prihoda voditeljev jugoslovenske muslimanske organizacije. Zdi se, da bodo muslimani vstopili v Pašičevo vlado.

ad kapitulacija Reke.

= **Zadnji hrvatski ban.** »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Zagreba, da je bil dr. Laginja najbrž zadnji hrvatski ban, ker se bo v bodoče uvedla popolnoma druga razdelitev jugoslovenske kraljevine. Zgodovinske pokrajine bodo ponehale in se bodo razdelile v posamna upravna okrožja.

= **Razsulo komunistične stranke.** Trije poslanci-komunisti so izstopili iz komunistične stranke in se priključili Lapčevičevi skupini, eden pa je vstopil v zemljoradniško stranko. Tri občinske uprave, ki so bile doslej komunistične, so javile svoj izstop iz stranke ter se

---

Aleksander Dumas, sin:

Kiparjeva pravda.

(Afera Clémenceauova.)

Moja mati ni poznala ošabnosti, a tudi ponižnost ji ni bila tuja. Brez okolišev je govorila te besede svoji odjemalki ter me pri tem tiščala k svojim kolenom, kažoča odjemalki vzorce za vezenje. Če je govorila s kom o otrokih, se je mati smatrala za enakopravno mater, saj ljubijo različni društveni sloji svoje otroke vendar le čisto na isti način.

Toda dama je bila drugih nazorov. Ko je prišla domov, je pripovedovala bržčas vpričo sina, kaj je morala slišati, ter je dostavila nato še nadaljne opombe, katerih reakcijo sem imel kmalu občutiti...

V penzijonatu, kamor so me izročili, se je začelo moje trpljenje. Saj so bili moji šolski tovariši izključno bogatinski otroci. Ta se je smatral upravičenim, ker je bil bogat, očitati mi moje uboštvo, drugi je smešil delo moje matere zato, ker njegova niti s prstom ne gane; ta se mi je rogal, ker sem bil sin delavkin, kajti on je bil sin plemiča; a oni, ker nisem imel nobenega očeta, med tem ko je on imel morda kar dva.

Med vsemi tistimi otroki ni bilo niti enega, ki bi mu bili starši zabičili, naj bo plemenit in blag do soljudij. Nasprotno. Neka mati me je napram svojemu sinu označila kot sramotno bitje.

Tako so se kazali vsi predsodki, ki so v svetu odrastlih ljudij kolikortoliko utemeljeni ali vsaj oprostljivi z nasprotjem interesov in strasti, med otroki čisto brez vzroka in brez utemeljevanja, sirovo in podlo. A najstarejši med nami ni imel niti polnih štirinajst let.

Prva čuvstva, ki sem jih prejel v dobi svoje nedolžnosti in priljudnosti od ljudi, sta bila torej krivičnost in krutost. Dasi bi se bil dal prej pobiti, kakor da bi bil strahopetno prenašal vse, mi je bilo vendar le prebridko čutiti, da se moram že v starosti desetih let neprestano braniti.

II.

Učil sem se pridno. Svobodne ure sem prebil v družbi nekega učitelja. Ta mi je bil prijazen, toda niti on ni imel poguma, da bi me resnično branil, čeprav je videl, da sem žrtva prave zarote. Ubogi mož je imel za svoj obstanek le majhno plačo ter je vedel, da bi ga dijaki spravili ob službo, če bi le hoteli. Saj so to dosegli že pri drugih. Zato je molčal ter bil prizanesljiv, dasi je videl vse njih nesposobnosti ter jim je s tem nehote dajal potuho.

Tako ni torej mogel storiti zame ničesar, kakor mi izkazovati nekai več ljubezni nego drugim, me obžalovati ter se z mojimi nalogami pečati več kot z drugimi. Zato sem mu ohranil hvaležnost, ki si jo je resnično zaslužil.

Kasneje je popolnoma ubožal, in da bi se omamil, se je udal pijači. Poslal sem mu tja pa sem majhno podporo, in sem pred petimi, šestimi leti plačal njegov pogreb.

Morda bi se bili tovariši naveličali, me večno preganjati, toda neki Amerikanec, velik, bled deček, ki sem ga že v prvih dneh po mojem vstopu v penzijonat pošteno pretepel, ker se je nad menoj spozabil, jih je nahujskal name vedno in vedno znova.

Odkod je zajemal ta André svoj pogum, da me je zasledoval neprestano? Morda iz ponižanja, ki mu je vzraslo po svojem porazu? Ali ker je vedel, da mi dela krivico ali morda že iz svojih tajnih grehov — kajti moji tovariši so uganjali na skrivaj sramotne grešnosti — ali zaradi svoje američanske krvi in v spominu na svojega očeta, ki je tudi mučil ljudi, ki so bili drugačne polti kakor on?

Moji mučitelji so me začeli naskakovati v spanju. Ponoči je nenadoma priletel kakršenkoli predmet na mojo glavo ter me je zbudil, ali pa je bila moja postelj mokra, ko sem hotel leči. Koga naj bi bil prijel? Čutil sem udarec, ne da bi bil videl roko. Ali naj bi bil tožil? Ovajati, se je upiralo mojemu ponosu. Zato sem torej molčal.

V obednici so dečki med raznimi drugimi spletkami dosegli, da sem moral sedeti na koncu mize. Dijaki so si jemali jedi sami, a jaz sem dobil skledo, ko ni bilo v njej že nič več ali skoraj nič več. Jaz pa sem poklical strežnika, ker bil sem lačen. Toda večkrat se je medtem že odmolilo, a moža s skledo ni bilo več nazaj. Ker tudi njega so podkupili ter je stal na njihovi strani.

Tako sem imel za zajtrk in obed večkrat le koščck kruha in čašo vode.

Kakor več mojih tovarišev, sem si na dvorišču tudi jaz priredil vrtiček. Ni mi treba pripovedovati, da so leteli kameni vani, kadar sem se bavil v njem, in da je bilo v ponedeljek, kadar sem se vrnil od svoje matere, na mojem vrtcu vse uničeno.

Saj bi bil lahko šel v drug penzijonat, toda preverjen sem bil, da je povsod tako, in potem tudi nisem maral, da bi trpela mati škodo, ker je bila plačala že za četrtletje vnaprej.

Boj pa ni našel konca. Zjutraj, ko sem odprl oči, me je začel mučiti in mi ni prizanašal niti ponoči. S strahom sem zaspal, s strahom sem se prebujal, in vsak hip sem moral biti pripravljen, da me zadene kat neprijetnega.

Seveda sta trpela zaradi tega moje zdravje in moj značaj. Postal sem nezaupen, nemiren in sem sovražil ljudi. Hrepenel sem po maščevanju, razmišljal le o maščevanju, ki edino ostaja slabim in zatiranim, o tajni in podli osveti. Ali so mi vzgajali zahrbtnost? Vsekakor sem prestal toliko muk, da sem bil sposoben storiti vsem tistim dečkom kaj zlega. Toda kako naj bi bil to storil? Odkrito se postaviti proti njim, je bilo nemogoče, saj me tudi oni niso napadali odkrito. Lahko bi bil enega ali drugega izmed njih izzval in pretepel, toda potem bi bili nastopili vsi ostali proti meni.

(Dalje prihodnjič).

odrekle odgovornosti pri vodstvu občinskih uprav. Tudi iz Skoplja in Užic javljajo, da so tamošnji občinski odborniki izstopili iz komunistične stranke. Beograjski občinski uradniki so na svojem zborovanju sklenili resolucijo, v kateri zahtevajo, naj se vsi komunistični občinski uradniki odpuste iz službe. V Novem Sadu so oblasti brez incidentov zasedle Radnički dom.

= **Komunistična zarota?** Iz Beograda javljajo: Beogradski komunisti so bili potom brezžične brzojavne postaje na Banjici v direktni zvezi z Moskvo. Tu so imeli svojega posebnega zaupnika, ki je sprejemal in dajal poročila iz Moskve in za Moskvo. Komunistična glavna blagajna je dobivala ogromne svote iz Rusije. V službi komunistov so bile celo telefonistinje beograjske telefonske centrale. Preiskava je tudi dognala, da so bili v službi komunistov celo nekateri oficirji kraljevske garde. Prevrat se je imel začeti s stavko v Trboveljskem rudniku. Komunisti so imeli namen okupirati vse brzojavne in telefon. postaje in iz Beograda proglasiti za Jugoslavijo diktaturo proletarijata. V njihovem načrtu je bilo, da umore ministrskega predsednika dr. Vesniča, ministra Draškoviča in Jankoviča in generala Branka Jovanoviča, in če bi bilo potrebno tudi samega regenta. S kocko bi se naj odločili tisti, ki bi naj izvršili te umore. V Beogradu so aretirali 200 oseb, ki so več ali manj kompromitirane.

= **Kaj bo s Pečuhom?** Baranjska kmetijska stranka je poslala v Pariz nastopno brzojavko: Pečuško in baranjsko prebivalstvo prosi aliirane in asociirane države, naj se mu podeli pravica samouprave za čas, dokler mora trajati jugoslovenska okupacija vsled sedanjega političnega kurza na Madžarskem. Na shodu stranke v Pečuhu je govoril tudi bivši madžarski minister dr. Martin Lovaszy, predsednik neodvisne stranke iz l. 1848, ki je izjavil, da bo skupen nastop baranjskega meščanstva in kmečkega ljudstva pokazal Madžarski pravo pot za ustanovitev demokratične madžarske države, ki se mora odreči iredenti, če hoče živeti v dobrih odnošajih s sosednimi državami.

= **Preki sod v Tuzli.** Po vsej deželi vlada mir in red. V Tuzli je proglašen preki sod. Prijeli in pozaprli so vse vstaške komuniste, ki so se udeležili uboja dveh orožnikov.

= **Povratek muslimanov v Beograd.** Beograd, 3. jan. Jutri se vrnejo v Beograd muslimanski poslanci. Iz dobro poučene radikalne strani se zagotavlja, da bodo muslimani prevzeli ponudeni jim portfelj narodnega zdravja in šli v vlado. Minister bi postal dr. Karamehmedović, kakor se je to ugotovilo že potom sporazuma pri izvolitvi dr. Hrasnice za podpredsednika konstituante. Zagotavlja se nadalje, da nameravajo zahtevati muslimani zase tudi ministrstvo prehrane, katero naj bi prevzel dr. Spaho, ker predstavlja v stranki drugo strujo.

= **Za izvedbo agrarne reforme v okupiranih krajih.** Beograd, 3. januarja. Dalmatinski težački savez je predložil ministrstvu za agrarno reformo zahtevo, v kateri zahteva takojšnjo izvedbo agrarne reforme v okupiranem ozemlju, kakor hitro se to ozemlje izprazni od Italijanov.

= **Kako je prišla Bolgarija v Zvezo narodov.** Ob priliki sprejema Bolgarije v Zvezo narodov so se pojavile v gotovem delu našega časopisja razne tendencijozne vesti, v katerih so znani separatisti napadali Srbe, češ da oni nočejo prijateljskih odnošajev z Bolgari. Na razpolago imamo sedaj uradno poročilo pete komisije na skupščini Zveze narodov, iz katerega je razvidno, da tudi jugoslovenski delegat ni bil v principu proti sprejemu Bolgarije v Zvezo narodov. Poročilo pravi: Sklep pete komisije, ki je priporočila sprejem Bolgarije v Zvezo narodov, je bil storjen po natančni preiskavi poročil, ki sta jih predložila zavezniški vojaški svet v Versaillesu in konferenca poslanikov v Parizu. Iz teh poročil je razvidno, da se Bolgarija odkritosrčno trudi, da izpolni svoje mednarodne dolžnosti. Grški delegat Politis je predlagal na podlagi teh poročil sprejem Bolgarije. Temu prelogu se je pridružil tudi romunski delegat Jonescu. Francoz Viviani ni glasoval ter je izjavil, da iz teh poročil še ni razvidna dobra volja Bolgarije. Tudi jugoslovenski degat Spalajković je bil mnenja, da Bolgarija do sedaj še ni dokazala svoje dobre volje, vkljub temu pa ne bo vztrajal pri strogi izvedbi mirovne pogodbe. Tudi je mogoče Bolgarijo kontrolirati, ako je član Zveze narodov. Nato je bil — razven francoskega glasu — enoglasno sklenjen sprejem Bolgarije v Zvezo narodov.

= **Zveza narodov in esperanto.** Na zadnji seji skupščine Zveze narodov v Ženevi so vložili delegati Čehoslovaške, Anglije, Italije, Belgije, Kitajske in nekaterih južnoameriških držav resolucijo, v kateri priporočajo učenje esperanta, posebno v šolah. Tajništvo Zveze narodov je dobilo nalog, da poroča o tej zadevi na prihodnji skupščini.

= **Stanje belgijske vojske za leto 1921** naj bi bilo po programu vojnega ministra 100.000 mož.

= **Antanta in Habsburžani.** Grof Pallavicini, vodja madžarskih legitimistov je v svojem zadnjem parlamentar. govoru izjavil med drugim: Vranglov poraz je dokazal da antanta ne more uveljaviti svoje volje v vzhodni Evropi. Zato moramo vedeti, da antanta javno tako ne bo mogla preprečiti vrpostavitve Habsburžanov, kakor ni mogla preprečiti Vranglovega poraza.

= **Tretja obletnica ruske sovjetske republike.** Moskovsko boljševiško časopisje poroča na dolgo o praznovanju tretje obletnice ruske sovjetske republike. Na dan obletnice je sprejemal Ljenin v Kremlu diplomatične zastopnike tujih držav, med njimi tudi nemškega diplomatičnega agenta Hilserja. V Petrogradu je aranžiral Žinovjev velike proslave pod milim nebom, ki so predstavljale zavzetje zimske palače l. 1917. Pri svečanosti je sodelovalo 10.000 igralcev, mnogo topov in vojnih ladij. Končna scena je bila proslava Ljeninove zmage nad Kerenskijem. Ves dan so se vršili obhodi in koncerti. Pri svečanostih so bili razstavljeni tudi načrti za 200 m visok stolp v Moskvi, na katerem bo brezžična brzojavna postaja za boljševiško propagando. Vsak delavec je dobil od vlade po en funt soli in testenin in četrt funta mila.

—*—

Telefonska in brzojavna poročila.

DR. KUKOVEC TRGOVINSKI MINISTER.

—d **Beograd**, 3. jan. V včerajšnjem uradnem poročilu o sestavi nove vlade se nahaja napaka glede listnic za socijalno politiko in trgovino. Poročilo pravi, da je dr. Kukovec prevzel resort ministrstva za socijalno politiko, dr. Milivoj Jovanović pa resort trgovinskega ministrstva. S kompetentnega mesta se danes doznava, da je **prevzel ministrstvo za socialno politiko dr. Milivoj Jovanović, ministrstvo trgovine in industrije pa dr. Vekoslav Kukovec.**

† FINANČNI MINISTER KOSTA STOJANOVIČ.

—d **Beograd**, 3. januarja. Po tridnevni težki bolezni je danes ob eni ponoči umrl finančni minister in narodni poslanec g. Kosta Stojanović. Zapušča ženo, tri sinove in zelo mnogo žalostnih prijateljev.

OB STOJANOVIČEVI KRSTI.

LDU **Beograd**, 3. jan. »Beogradski Dnevnik« piše v uvodnem članku: Minister Stojanović je bil državnik, o katerem se more govoriti samo dobro. Ako bi bili vsi ministri kakor Stojanović, bi imeli nabolišo vlado v Evropi. Stojanović je nekatere svoje ideje in koncepcije oživotvoril. Drugih, ki so bile grandiozne, pa smrt ni dala ustvariti. Njegova tragika je obenem tudi tragika naše države. Umrl je Skerlič, umrl je Pavlović, umrl je Stojanović. Tužna domovina!

STOJANOVIČEV POGREB.

— d **Beograd**, 3. januara. Ministrski svet je sklenil, da se pokojni finančni minister Kosta Stojanović pokoplje ob državnih stroških. Pogreb jutri ob desetih dopoldne. Cerkveno opravilo bo v saborni cerkvi. Sprevod bo krenil iz pokojnovega stanovanja v Bitoliski ulici. Pokojnika bodo iz hiše nesli člani vlade, v cerkev ga bodo nesli člani ustavotvorne skupščine, iz cerkve do voza glavni ravnatelji finančnega ministrstva, z voza do groba pa profesorji gimnazije in vseučilišča ter častniki.

KOMUNISTIČNA ZAROTA RAZKRITA.

Beograd, 3. jan. Kakor se je dalo doslej ugotoviti, ni dvoma, da se je pripravljala komunistična zarota že skozi mesece na preobrat v naši državi. Iz Rusije gredo niti te zarote preko Poljske, Češkoslovaške, Avstrije, Madžarske in Romunske do nas. **Glavni sedež zarote je bil na Dunaju, kjer so se izdelavali načrti za preobrat v vseh teh državah.** S to centralo so bili v zvezi komunisti vseh dežela. Ugotovilo se je nadalje, da so bile poleg centralnega komiteja v Beogradu **podružnice v Zagrebu, Sarajevu in v Ljubljani.** Komunistom se je posrečilo, da so s pomočjo intelektualnih fantastov dobiti v svoje roke razne delavske sindikalistične organizacije, kjer se je teroriziralo članstvo organizacij, ki sicer niso bile pristopne komunističnim avanturam.

KAPITULACIJA REKE.

—d **Reka**, 2. jan. Izmenjava ujetnikov se je izvršila po dogovoru. Legijonarji so se večinoma nastanili po vojašnicah.

—d **Trst**, 2. jan. General Ferrari in zastopniki mesta Reke Venturi in Gigante so 31. decembra popoldne v Opatiji podpisali tale dogovor: **Reška država priznava uporabo rapalske pogodbe, da se preprečilo vojaške akcije proti mestu. General Caviglia določa amnestijo za delikte, ki niso podla hudodelstva. — Potem se navajajo glavne točke dogovora, kakor tudi določba, da sme imeti Reka dva bataljona milice. Izpraznitev otokov Krka in Raba se mora pričeti 15. t. m.**

—d **Opatija**, 3. jan. Od včeraj so v zasedenih postojankah okoli Reke samo še legijonarji, ki so rojeni na Reki. Promet v reški luki se je že pričel.

— d **Bakar**, 3. jan. Včeraj so arditi demonstrativno zapustili Reko in se z vlakom odpeljali proti Trstu. Na Sušak se vračajo naši ljudje, ki so pobegnili.

ZAHTEVE BEGUNCEV Z REKE.

—d **Zagreb**, 3. jan. Zastopnik reške slovanske stranke in predsednik reške demokratske avtomaške stranke sta odposlala 1. t. m. nastopne brzojavke 1. Poslanikom Francije, Anglije, Amerike in Italije v Beogradu: Podpisana predsednika avtomaške demokratske stranke in zastopnik slovanske reške stranke se obračata na Vašo Prevzvišenost s prošnjo, da posredujete pri svoji vladi, naj se omogoči vrnitev na Reko vsem političnim beguncem in izgnancem, da bodo mogli svobodno izraziti svojo volijo pri sestavi nove reške vlade. Podpis Ruggiero Gothardi, profesor Benjamin Grohovac. 2. Ni. Prevzišenosti generalu Cavigliji, Opatija in ministrskemu predsedniku Giolittiju, Rim. Na tisoči reških beguncev prosi Vašo Prevzvišenost za osvobojenje svoje grude, apelirajoči na pravičnost Vaše Prevzvišenosti, da pokličete nazaj v domovino begunce prej, kakor se bo sestavila provizorična reška vlada, iz katere morata biti absolutno izključena Gigante in Host Venturi, sokrivca dosedanjih dogodkov. 3. Ministrskemu predsedniku Nikoli Pašiču, Beograd. Podpisani predsednik avtonomaške demokratske stranke in zastopnik slovanske reške stranke se obračata do Vas s prošnjo, da intervenirate pri zvezi narodov, italijanski vladi in vseh poslanstvih v Beogradu, da se na Reki ne sestavi nova vlada prej, dokler se vsem političnim beguncem in izgnancem ne omogoči vrnitev, da svobodno izrazijo svojo volijo pri njeni sestavi. — Nato je došel nastopni odgovor iz Trsta. 2. januarja: Odgovarjam **na Vašo današnjo brzojavko. Kakor hitro odidejo legijonarji z Reke, bom dvignil blokado in vsak se bo mogel vrniti na Reko, kdor bo hotel. Podpis: General Caviglia.**

FRANCOZI HUDO ŽIGOSAJO D' ANNUNZIJA.

Pariz, 1. jan. Francosko časopisje vedno ostreje žigosa D' Annunzijevo početje. Njegova fraza »Ne splača se truditi in umreti za Italijo«, se obsoja soglasno. »Intransigeant« izvaja: Italijanske matere, ki so izgubile svoje sinove, da se spoštuje rapalska pogodba, ne morejo priznavati D' Annunzija, da bi živel po smrti njihovih sinov.

D' ANNUNZIO V AVIGNONU.

— d **Pariz**, 3. jan. (Brezžično) V Parizu krožijo vesti, da se je D' Annunzio pripeljal v Avignon.

ZAKLJUČKI MEDNARODNE POŠTNE KONFERENCE V MADRIDU.

— **Beograd**, 3. jan. Naši delegati na mednarodni poštni konferenci v Madridu so predložili naši vladi natančno poročilo o zaključkih te konference. Ti zaključki se bodo tudi pri nas takoj uveljavili, čim jih bo konstituanta odobrila.

KONFLIKT V CELOVŠKI OBČINI.

—d **Celovec**, 3. jan. Proračun mestne občine za leto 1921. izkazuje primanjkljaj 11,3/10 milijonov kron. Povišanje občinskih davkov, ki ga je velenemška večina mestnega sveta predlagala v svrho pokritja primanjkljaja, je našla močan odpor krščanskih socijalcev ter socijalnih demokratov. Ker so dosedanja pogajanja glede proračuna ostala brezuspešna so velenemški člani občin. sveta odložili svoje mandate. S tem je vsako delo občinskega sveta onemogočeno. Župan je dobil nalog, naj o tem obvesti deželno vlado.

MASARYK PROTI KOMUNISTOM.

— d **Praga**, 3. jan. Pri novoletnem sprejemu je imel predsednik Masaryk govor, v katerem se je med drugim pečal tudi z zadnjim komunističnim pučem. Predsednik Masaryk smatra, da se je komunistična stranka pokazala administrativno in politično za nezrelo. Poudarjal je, da se ruske metode v Češkoslovaški republiki ne dajo izvesti. Parlamentarni princip se mora zavarovati pred nezakonitimi napadi. Tak socializem je anahronizem. Glede nacionalnih vprašanj je rekel predsednik, da pariški mir ni rešil vseh narodnostnih problemov, vendar pa se more opažati precejšnje zboljšanje razmer proti predvojnemu stanju. »Jaz«, je končal predsednik Masaryk, »ne stavim države nad narode. Država je demokratično sredstvo v prid narodom in prebivalstvu.«

MEZDNO GIBANJE V GRADCU.

—d **Gradec**, 3. jan. Delavci tukajšnje kurilnice ter premogovni delavci postaje Gradec-južni kolodvor zahtevajo takojšnjo izvršitev ureditve plače, ki jih je zahtevalo njihovo zastopstvo. Premogovni delavci so danes dopoldne do ugoditve stavljenih zahtev odklonili, napolniti lokomotive s premogom. To je imelo za posledico delno ustavitev lokalnega prometa.

— d **Gradec**, 31. dec. Nocoj je bilo mnogoštevilno obiskano zborovanje južnih železničarjev, na katerem so sklenili, da prično jutri ob dveh popolnoči splošno stavko v vsem območju graškega nadzorništva južne železnice. Zahteve, ki so jih nameščenci južne železnice predložili, se tičejo zvišanja plače za 40% in zvišanja draginjske doklade za 100%. Poleg tega zahtevajo nameščenci še letno doklado 6000 K ter da se jim takoj izplača 1000 K in da se določi najmanjša vsota plače na 5000 kron mesečno.

NEMČIJA IN RAZOROŽITEV.

— d **Berlin**, 3. januarja. Nemški odgovor na zadnjo francosko noto glede vprašanja razorožitve se je izročil francoskemu poslaništvu. V odgovoru dokazuje nemška vlada, da je Nemčija izpolnila vse svoje obveznosti razen tistih, katerih ni mogla izpolniti.

— d **Pariz**, 3. jan. Poročilo maršala Focha, ki se tiče razorožitve Nemčije, navaja, da so Nemci po premirju oddali: 41.000 topov, 30.000 še ne dodelanih topovih cevi, 163.000 strojnic, 2.8 milijonov ročnih granat, 25.000 motorjev za letala, 16.000 letal in vse podmornike ter skoro vse vojno brodovje.

— d **Pariz**, 3. jan. Poslaniška konferenca je na nemško prošnjo glede oborožitve nekaterih trdnjav s topovi dovolila, mestu Pillau 32 topov, Swinemünde 36, Königsberg 20, Küstrin, Glogau, Ulm in Ingolstadt pa morajo oddati svoje orožje.

POT PILSUDSKEGA V PARIZ

Varšava, 1. jan. Predsednik Witvos se je posvetoval z načelnikom generalnega štaba o njegovem potovanju v Francijo. Odhod je določen na 10. jan. t. l. Pilsudskega bodo spremljali ministri zunanjih poslov, financ in vojne.

PLEBISCIT V ZGORNJI ŠLEZIJI.

LDU **Breslav**, 3. jan. Kakor javlja »Breslauer Zeitung«, je medzavezniška komisija v Opoliu izdelala pravilnik za ljudsko glasovanje v gornji Šleziji. Po tem pravilniku se ljudsko glasovanje ne more vršiti pred drugo polovico marca.

SOVJETSKA RUSIJA IN UKRAJINA.

—d **Moskva**, 3. jan. (Brezžično.) Dne 28. dec. se je podpisala pogodba med Rusijo in Ukrajino. Obe državi pripoznata medsebojno državno neodvisnost ter skleneta vojaško in gospodarsko zvezo.

POLJSKA IN SOVJETSKA RUSIJA.

—d **Varšava**, 1. jan. Z ozirom na vesti, ki se širijo zadnje dni po svetovnem časopisju o nameravanih pripravah sovjetske Rusije, da zaplete Poljsko v novo vojno, priobčuje »Kurjer Poranny« članek, v katerem zatrjuje, da so vse te vesti spravili v javnost Nemci in ruski reakcijonarni krogi ki jim je za tem, da se prepreči sklep miru v Rigi. »Kurjer Poranny« trdi nasprotno, da se mirovna pogodba podpiše v prvi polovici meseca januarja. Težkoče gospodarskega značaja niso nepremostljive. Zadnji kongres sovietov v Moskvi je odobril politiko koncesij, katere je dovolil Lienin inozemskim kapitalistom, ker bo to služilo utrditvi miru.

DOGODKI NA IRSKEM.

—d **London**, 3. jan. V Carricku Irsko je prišlo na novo leto do manifestacij pobratimstva med vojaki posadke in prebivalstvom. Glavni tajnik za Irsko, sir Hamar Greenwood je v razgovoru izjavil upanje, da bosta oba irska parlamenta v šestih mesecih pričela svoje delo.

NEREDI NA ŠPANSKEM.

— d **Pariz**, 3. jan. V Barceloni je policija zaprla znanega sindikalista Antona Ruedo, v čigar stanovanju so našli ročne granate in avtomatično strelno orožje. V Bilbau in Cadixu so izvršili anarhisti atentat, ki je zahteval mnogo žrtev.

Iz naše kraljevine.

— **Drugi zakon pravoslavnih svečenikov.** Dne 1. t. m. je beograjsko duhovno sodišče razpravljalo o obtožbi beograjskega pravoslavnega svečenika Dragutina Dimitrijovića, ki je bil obtožen, da je 30. januarja pr. l. poročil v cerkvi sv. Marka samoborskega vdovelega pravoslavnega svečenika Miljutina Gavrilovića z gdčno. Nadaždo Kostičevo iz Velikega Bečkereka. Razprava se je pričakovala med pravoslavnim svečeništvom z velikim zanimanjem. Dimitrijević je v svojem obrambnem govoru očital cerkveni oblasti, da je dvignila proti njemu obtožbo radi čina, ki ni škodoval ugledu cerkve in njenim interesom, ki nasprotno odgovarja današnjemu gibanju duhovništva, dasi nima podpore zakona. Po končani obrambi so govorili zagovorniki. Duhovno sodišče je obsodilo svečenika Dimitrijevića na 9 mesecev prepovedi izvrševanja službe in ustavitev plače. Ker je bil Dimitrijeviću že 8 mesecev odvzet epitrahil, s čemer so mu bili tudi ustavljeni dohodki, ima prestati samo še en mesec kazni.

— **Za spopolnitev pošt v Dalmaciji.** Beograd, 3. jan. Pri ministrstvu pošt se je sklenilo ustanoviti v sedaj še okupiranem delu Dalmacije 37 novih poštnih uradov, kakor hitro se to ozemlje izpazni.

— **Za svečan pogreb pokojnega finančnega ministra.** Beograd, 3. jan. Danes se je sestavil tu poseben odbor da preskrbi vse potrebno za čim sijajnejši pogreb umrlega finančnega ministra Kosto Stojanoviča. Vlada je sklenila, da se pokojni Stojanović pokoplje svečano na državne stroške.

— **Načrt zakona o ljudskih šolah.** Komisija vseh predstaviteljev ministrstva prosvete je že v vseh podrobnostih izdelala načrt zakona o ljudskih šolah, ki bo veljal za vso državo.

— **Država X.** Naša država ima to srečo, da se imenuje v mednarodnem prometu država X, vsaj v mednarodni pogodbi za zrakoplovstvo smo dobili to črko. Ali so hoteli gospodje v Parizu napraviti dober dovtip, ali smo res vsi iksasti?

Radič se umika!

Zagreb, 3. jan. V zadnji številki »Slobodnog doma« je napisal Radić daljši uvodnik pod naslovom: »Kaj bo s kmeti, ki so obtoženi vstaje?« Iz tega članka je razvidno, da se Radić že umika na vsej črti in da že pripravlja svoje somišljenike na to, da gre v Beograd in se prične pogajati z vlado. Svoj članek zaključuje: Predsedniku seljačke stranke prihajajo od različnih strani nasveti, da se naj napoti v Beograd, vstopi v centralno vlado in naj sestavi vlado v Zagrebu. Na vse to je možno odgovoriti samo s tremi zahtevami: **1. Vsi kmeti uporniki, ki so bili aretirani ali se nahajajo v preiskavi, naj se spuste na svobodo; 2. Ukine naj se odredba, po kateri se zahteva po posameznih občinskih odborih mesto prisega narodu prisega kralju in naj se vsi razpuščeni občinski odbori zopet vzpostavijo in 3. rodbine vojnih beguncev naj se ne preganjajo in naj se z begunci postopa človeško.** — Kadar bodo ti pogoji izpolnjeni, je šele mogoče, da seljačka stranka prizna kraljevino, da njeni zastopniki odpotujejo v Beograd in da se vse uredi. Radić nadalje opozarja svoje pristaše, naj pomislijo in presodijo, **kaj bo z onimi kmeti, ki so v zaporih radi vstaje.** Postavljeni bodo pred sodišče. Enim bo morda sreča mila, da ne bodo obsojeni, drugi pa bodo obsojeni, odvisno pa bo mnogo od tega, kakšen bo takrat političen položaj. Če bo kmetska večina odšla v Beograd in vstopila v vladno večino, ali pa če bo z vlado sklenila sprejemljiv sporazum, potem bo mnogo lažje kaj storiti za obtožene in zaprte kmete, kakor pa sicer, če bi stranka ne bila z vlado v sporazumu. Radićev članek zaključuje z njegovimi znanimi besedami. Dekle se zbira s srcem, politika pa se vodi z razumom! — K temu Radićevemu članku pravi današnja »Riječ SHS«: Znano je, da so iz kmetske vstaje oktobra l. l. obtoženi kmeti žrtev Radićeve politike. Znano je nadalje, da so se v samem strankinem glavnem odboru kovale zarote in pripravljale vstaje, zato pa se sedaj Radić umika na vsej črti, da s politično trgovino reši te svoje žrtve iz zapora in da reši tudi sam sebe.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 4. januarja 1921.

— **Trboveljska družba in klerikalci.** V zvezi z objavo o subskripciji 30.000 komadov delnic Trboveljske družbe smo včeraj priobčili doposlano nam notico o popolnitvi upravnega sveta Trboveljske družbe. Med štirimi kooptiranci preseneti našo javnost tudi ime g. dr. Ivana Benkoviča, pravnega zastopnika Trboveljske družbe. Kakor poroča današnje »Jutro« se je kooptacija izvršila **na izrecno zahtevo tedanjega deželnega predsednika g. dr. Brejca, ki je navzlic utemeljenim ugovorom z druge strani vztrajal pri svoji zahtevi.** Glasom istega vira še niso vsi kooptirani gospodje sprejeli kooptacije. Imajo torej pomisleke. Temu se ne čudi nihče, ki malo pozna razmere. O tej popolnitvi upravnega sveta najvažnejšega podjetja v državi, o drugih zadevah pri tej družbi bomo še govorili.

— **Zmedenost.** Volitve v ustavotvorno skupščino so klerikalcem popolnoma zmedle glave, kar se pozna

v klerikalnem časopisju, ki je danes za republiko, jutri za monarhijo, pojutrišnjem pa za diktaturo sovjetov. Vrhunec zmedenosti je dosegel »Slovenec«, ki še danes, dne 4. januarja, ne ve, kdaj da bo pravzaprav izhajal. V zadnji lanski številki je napovedal, da bo izhajal vsak dan opoldne, včeraj je naznanil, da bo izhajal ob 4. popoldne in res je tudi izšel ob tej uri, danes dopoldne pa smo ga dobili že ob 10. z naznanilom, da bo izhajal ob 8. zjutraj. Nemara si bo jutri že zopet premislil in začel izhajati ob uri duhov o polnoči.

— **Evakuacija logaških kralev.** Razna poročila iz Splita in Beograda javljajo, da zapuste Italijani vse one v rapallski pogodbi Jugoslaviji priznane kraje v najkrajšem času. Rok pa še ni končno določen. Kolikor se da posneti iz raznih objav logaškega italijanskega komisarja in sklepati iz sedanjih italijanskih priprav, nameravajo Italijani logaške kraje, ki so priznani Jugoslaviji, zapustiti koncem tega meseca. Značilna za to je objava komisarijata trgovcem, da morajo do 20. t. m. svoje zaloge ali prodati ali pa izročiti Italijanom proti plačilu odškodnine. Nekateri trgovci v krajih Logatec, Planina in Rakek so si nakupičili v zadnjem času velikanske množine raznega carini podvrženega blaga, računajoč, da pridejo po evakuaciji do svojega čednega dobička v Jugoslaviji. Računali so, da se jim posreči blago izmakniti carinskemu postopanju. Tudi nekateri ljubljanski špekulantje so nameravali izvesti ta »carinski trik«.

— **Plačila obvez v jugoslovenski kroni v coni A na Koroškem.** Avstrijska vlada je izdala naredbo o tem, kako je izpolniti zasebnopravne obveze, ki so nastale na Koroškem v coni A v jugoslovanskih kronah. Take obveze je v splošnem ne glede na dogovorjeni odpovedni rok in ne glede na zapadlost po izberi dolžnika plačati ali v jugoslovanskih kronah ali pa v avstrijskih kronah po ključu 1 : 3 do 31. decembra 1921. Po preteku te dobe je plačila opraviti v avstrijski kroni, preračunjeno po ključu 1 : 3. Glede trajnih plačil iz službenega razmerja, najemninskega razmerja je prepuščeno strankam, da se sporazumejo same. Ako to ni mogoče, more vsaka stranka zahtevati, da odloči sodišče. Ključ 1 : 3 so izbrali, ker je ob času prevzetja Koroške od strani Avstrije veljala naša krona za tri nemške. Odtlej se je položaj izpremenil na škodo avstrijske krone znatno. Prehod v slabejšo avstrijsko valuto je provzročal mnogo težav, zlasti med trgovci, ki so imeli blago v rokah po dražji ceni.

— **Postopanje vlade proti komunistom v Mariboru.** Iz Maribora nam poročajo: Vsled znanih vladnih odredb proti komunistom je bila razpuščena tukajšnja organizacija železničarjev, sekcija II., čije načelnik je bil znani Nachtigall. Izvedle se je tudi več hišnih preiskav, tako tudi pri Gmeinerju, ki pa so bile brez posebnih uspehov, ker so imeli komunistični voditelji dovolj časa, da spravijo vse kompromitirajoče spise na varno. — Veliko zanimanje vzbuja postopanje prof. Favaja, ki je za dr. Juvanom prevzel vodstvo tukajšnjega stanovanjskega urada ter natihoma odstopil neko stanovanje v Gregorčičevi ulici št. 6 vodstvu komunistične stranke za pisarniške namene.

— **Udeležniki Jadranskega zbora iz Slovenije** naj se blagovolijo še tekom današnjega dne priglasiti v Pisarni za zasedeno ozemlje v Ljubljani, Pražakova ulica 3, I. nadstr. (telef. št. 236) in sicer z dodatkom, ali se nameravajo udeležiti predkoference 5. t. m., ali šele glavnega zborovanja 6. t. m., zato da lahko Pisarna pravočasno naroči prenočišča v Zagrebu.

— **Kmečki in delavski kongres za Prekmurje** se vrši v torek 18. in sredo 19. t. m. v Dolnji Lendavi v Prekmurju. Obenem zborujejo tam tudi zveza županov in kmetijske podružnice ter se bo ustanovila kmečka in delavska zbornica za Prekmurje, ki bo kot taka prva v naši državi. Temu kongresu, ki ima zlasti gospodarski in narodnopolitični program, bodo prisostvovali tudi zastopniki vlade in oblasti, ter so prav tako vsi, ki se zanimajo za naše Prekmurje, povabljeni na to zborovanje, ki obeta biti velikansko.

— **Obmejni uradi med Jugoslavijo in Italijo.** Ko bo Italija začela izvrševati na našem zdaj še zasedenem ozemlju rapalsko pogodbo, bo Jugoslavija morala ustanoviti na važnih mejnih točkah proti Italiji svoje obmejne (policijske) komisarijate ter carinske postaje (urade). Tako n. pr. na Krasu (Postojna), na Sušaku, na Jesenicah, nad Idrijo (na logaški meji) in drugod. Ravnotako bo treba pri sklepanju trgovinske pogodbe z Italijo poslati tja dobre strokovnjake in rutinirane eksperte. Uradništvo na teh uradih bo moralo biti vešče tudi italijanščine.

— **Praznovanje badnjaka v Mariboru.** Iz Maribora nam poročajo: Srbski badnjak se bo letos praznoval v Mariboru na čim najslovesnejši način. V četrtek popoldne se vrši obhod po mestu, z godbo, vojaštvom in jezdnim oddelkom tukajšnjega Sokola. Jugoslovenska Matica bo ob vhodu v Gosposko ulico častitala bratom Srbom.

— **Omejitev osebnega prometa na državni železnici.** Vsled nadaljevanja stavke rudarjev se je skrčil promet osebnih vlakov na en par na vsaki progi. Do preklica vozijo torej le sledeči vlaki: na progi Ljubljana - Bubnjarci-Karlovac vozi vlak št. 1019/1013 z odhodom iz Ljubljane ob 18.30 in prihodom v Karlovac ob 7.35; v nasprotni smeri pa vlak št. 1012 z odhodom iz Karlovca ob 3.00 in prihodom v Ljubljano ob 9.08. Večerni vlak št. 1019, ki je vozil dosedaj samo do Novega mesta, vozi do preklica do Bubnjarcev, zato pa izostane jutrajni vlak št. 1013 med Novim mestom in Metliko. — Na kočevski, šentjanški in stražki progi vozijo priključni vlaki na ta dva vlaka. — Na progi Ljubljana - Jesenice - Planica vozi vlak št. 1775/1711 z odhodom iz Planice ob 3.46, oziroma iz Jesenic ob 5.07 in prihodom v Ljubljano ob 17.50 in prihodom v Planico ob 21.30. — Na progi Kranj - Tržič vozijo priključni vlaki. — Na progi Ljubljana drž. k.-Kamnik vozijo vlaki št. 2152 z odhodom iz Kamnika ob 5.19, vlak št. 2151 z odhodom iz Ljubljane ob 8. uri, vlak št. 2158 z odhodom iz Kamnika ob 16.10 ter vlak št. 2157 z odhodom iz Ljubljane ob 18.10. — Na progi Jesenice - Bistrica Boh. Jez. vozita priključna vlaka št. 74 in 17.b z odhodom iz Bistrice ob 3.40 in prihodom na Jesenice ob 4.55, oziroma odhodom iz Jesenic ob 20.10 in prihodom v Bistrico ob 21.02. — Na progi Celje - Dravograd vozita vlaka št. 1812 a z odhodom iz Celja ob 8.10, prihodom v Dravograd ob 11.26 ter vlak št. 1815 b z odhodom iz Dravograda ob 15.45 in prihodom v Celje ob 19. uri ter med Velenjem in Celjem vlak št. 1811 z odhodom iz Velenja ob 5.39, prihodom v Celje ob 6.58 ter vlak štev. 1820. a z odhodom iz Celja ob 20.40 in prihodom v Velenje ob 22.08.

— **Sanatorij v Mariboru.** Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro v Ljubljani je v smislu sklepa zdravstvenega sveta za Slovenijo in Istro dovolil kirurgu dr. Mirku Černiču in ginekologu dr. Benjaminu Ipavicu otvoritev sanatorija v Mariboru v hiši Majstrova ulica št. 19. Sanatorij bo moderno opremljen in bo zadostoval vsem potrebam moderne medicine. S tem korakom je zdravstveni odsek zadostil nujni želji in potrebi prebivalstva, razen tega pa razbremenil vedno prenapolnjeno mariborsko bolnico.

— **Sankanje pod Tivolijem in lehkomiselna mladina.** Tudi letos so na tem sankališču plačali razni sankačinovinci svojo lehkomišlenost z raznimi težjimi in lažjimi telesnimi poškodbami, ki so jih zadobili pri vožnji. Mnogo jih seveda — iz sramežljivosti — skuša prikriti. Tudi tu velja za mlade ljudi rek: Vsaka šola nekaj stane!

— **Ljudska knjižnica na Pragerskem.** Podravska podružnica »Prosvete« ustanovi na Pragerskem ljudsko knjižnico. Knjižnica ima zlasti v tem kraju, kjer je mladina posečala po večini le Schulvereinske šole, velikega pomena. Darila zato knjižnico naj se pošiljajo na naslov: **Ljudska knjižnica, Pragersko, šola.**

— **Krojaška obrt v Mariboru v zadnjem času zelo nazaduje.** Mnogo krojačev je brez vsakega dela in je moralo odsloviti pomočnike. Vzrok temu so visoke cene blagu in dejstvo, da si hodijo ljudje vsled naše ugodne valute kupovat obleko v Gradec, kjer jo dobe kljub visokim cenam najmanj za polovico ceneje kot v Mariboru.

— **Južno vreme zadnjega tedna je** sneženo plast stajalo na polovico. Pota so se po mestu in deželi poslabšala, vendar je po dež. cestah saninec še dokaj trden, ker se ceste začetka snega niso do tal razorale.

— **Goriška in italijanska vina.** Italijani kupujejo po Istri, Goriškem, Vipavskem ves novi pridelek ter ga izvažajo domov, svoja vina pa vsiljujejo prebivalstvu v zasedenem ozemlju. Našim ljudem plačujejo novi pridelek po 1 — 2 liri, a svojega jim prodajajo po 3 lire. Toda naši ljudje se ne dado osleparitі za lire, domače vino rajši sami pijo, odnosno je svojim krčmarjem- domačinom prodajajo.

— **Danes pred 105. leti, 4. januarja 1815, se je rodil v Osjeku poznejši djakovški škof, veliki dobrotnik našega naroda in idealni Jugosloven Josip Juraj Strossmayer.**

— **Evangeljski župnik gospod dr. Schneider ima v četrtek 6. t. m. ob 10. dopoldne poslovilno službo božjo.**

— **Doneski k kroniki leta 1920.** Tudi kronist zaključuje leto 1920. Pregleduje važne dogodke. Bilježi kratko pojave družbe in nje razvoj. Gotovi socialni pojavi in kriminalna dejanja se izražajo v mrtvih statističnih številkah. Tudi v letu 1920. je imel državni pravdnik obilo posla. Samo pri državnem pravdništvu v Ljubljani je bilo tekom leta 1920. vloženih 6311 kazenskih ovadb, nasproti 4498 leta 1919. Prevladujejo tatvine, pojavlja se ta težki zločin v groznih oblikah. — Policija je tekom leta aretirala 2147 oseb, z globami pa je kaznovala nad 4000 oseb. — Tudi bolezen je mučila prebivalstvo v obilni meri. Jetika dnevno zahteva svoje žrtve, mlado življenje. Dalje je zelo mnogo spolnih bolezni. Bolnišnice so prenapolnjene.

— **Nova pridobitev po domačem zavarovalnem zavodu.** Splošna zavarovalna družba »Jugoslavija« je, kakor znano, prevzela do sedaj v naši kraljevini že dve veliki inozemski zavarovalnici in sicer zavarovalno družbo »Feniks« in pa »Grško vzajemno zavarovalnico.« V zadnjem času je pridobila ta družba še en zavarovalni zavod in sicer zavarovalno družbo »Franco-Hongroise«.

— **Radi znanih oktobrskih demonstracij v Mariboru se vrši 8. januarja pred okrajnim kazenskim sodiščem razprava proti Zdenku Verstovšku, sinu bivšega poverjenika dr. Karla Verstovška. Radi pobijanja šip se vrši razprava kasneje, ker predpreiskave še niso končane.**

— **Rop v Silvestrovi noči.** Iz Maribora poročajo: **Ko se je v Silvestrovi noči vračal okolu pol 2. vlški poštni kontrolor Franjo Čuš z neke zabave domov, ustavili so ga trije vojaki, nakar ga je eden vprašal, koliko je ura. Ko je hotel g. Čuš seči v žep, sta ga prijela dva vojaka vsak za eno roko, tretji pa mu je segel v žep ter vzel listnico, v kateri je bila cela mesečna gaža in nekaj prihrankov v znesku 3600 kron. Po izvršenem ropu so vojaki pobegnili. Kljub klicanju g. Čuša ni bilo od nikoder nobene straže. Sumi se, da so g. Čuša oropali trije vojaki, ki so bili preje v gostilni Vigec na Koroški cesti, kjer je bil tudi g. Čuš in katere so vrgli na cesto, ker so pričeli razgrajati in razbijati.**

— **Nevaren razbojnik obsojen.** V Trstu je bil obsojen na 12 let in 25 dni ječe nevaren razbojnik Stanko Molk iz Planine. Molk je bil pravi trepet prebivalcem v zasedenem ozemlju, osobito ob demarkacijski črti. Izvršil je številne vlome in tatvine. Tudi v Jugoslaviji je 4krat pobegnil varnostnim oblastim; bil je pri nas obsojen na 4 leta ječe.

— **Ponovne tatvine v Mladiki.** Na hodniku II. nadstropja v Mladiki so obešalniki za plašče. Neka rafinirana oseba se ume pritihotapiti med poukom na hodnik ter srečno odnaša razne plašče. Vkljub največjemu nadzorstvu in najstrožjemu zasledovanju se doslej ni posrečilo prijeti tatice.

— **Aretiran konjski tat.** Franco Rugelj, trgovec s konji, je kupil na sejmu v Karlovcu belega konja za 7200 K. Izročil ga je gonjaču Janezu Škulju, da ga pripelje v Ljubljano. Janez Škulj pa ni prišel v Ljubljano. Bil je pozneje aretiran v Novem mestu kot konjski tat.

— **Tatvina suknje.** Akademiku Viktorju Valiču je bila v Marijanišču, kjer je akademska jedilnica, ukradena 2500 K vredna zimska suknja.

Kultura.

Repertoir Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Torek, 4. jan.: zaprto.
Sreda, 5. jan.: Sen kresne noči, v opernem gledališču, ob dramskih cenah, red B.
Četrtek, 6. jan.: Cvrček za pečjo, izven.
Petek, 7. jan.: Smrtni ples I., red D.
Sobota, 8. jan.: Smrtni ples II., red D.
Nedelja, 9. jan.: Cvrček za pečjo, izven.

Opera:

Torek, 4. jan.: Fra Diavolo, red C.
Sreda, 5. jan.: Sen kresne noči, dramska predstava, red B.
Četrtek, 6. jan.: Vesele žene windsorske, izven.
Petek, 7. jan.: Od bajke do bajke, r. E.
Sobota, 8. jan.: Fra Diavolo, red A.
Nedelja, 9. jan.: Od bajke do bajke, mladinska predstava, ob 3, izven.

— **Za recitacijski večer,** katerega priredi v korist dijaških zadrug Marja Gorčeva, Fran Lipah in Stane Melihar v petek zvečer v Mestnem domu se dobe vstopnice v predprodaji od srede dalje pri tvrdki Svetla na Mestnem trgu. Cene sedežem K 10 in K 15, stojišča K 3. k

Turistika in sport.

— **Slov. planinsko društvo** prosi svoje člane, da blagovolijo prevzeti **izkaznice za leto 1921, ki so že pripravljene v planinski sobi Kralja Petra trg štev. 2.**

— **Turistovski klub. Pripravljalni** odbor turistovskega kluba »Skala« naznanja vsem svojim svojim članom, da se vrši v nedeljo dne 9. t. m. **važen sestanek ob 10. dop. na običajnem mestu.** Pripravljalni odbor TKS.

— **Sportni ples.** V nedeljo, 9. t. m. se vrši v vseh prostorih Narodnega doma velik zabavni večer. Na sporedu originalne kabaretne točke, japonska kavarna, ples srečolov, šaljiva pošta. Velika dvorana bo prirejena izključno le za ples. Sodeluje godba Dravske divizije. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. Dobrodošli vsi športniki, člani sportnih društev, vse sportu naklonjeno občinstvo in vsi, ki si žele lepe zabave. Pričetek ob 20. uri. Vstopnina 30 K za osebo. (k)

Aprovizacija.

+ **Splošna gospodarska zadruga za Slovenijo. Gosposvetska cesta št. 2 ima v prodaji moko: fino banatsko za pecivo št. 00 kg po 17 K, št. 0 po 16.20 K, za kuho št. 1 po 15.20 K, domačo ajdovo po 16.50 K, koruzno po 6 K, pšenični zdrob po 16 kron, koruzni zdrob rumen in bel po 7.50 K; riž I. vrste po 30 K, II. vrste po 28 K in III. vrste po 26 K, mast po 56 K, kavo po 60 in 68 K, suhe hruške medenke po 14 K, orehe po 18 K, raznovrstna dobra mila za pranje in umivanje, testenine, petrolej, metle, krtače itd. — Novi člani se sprejemajo vsak dan od 8. do 12. in od 2. do 5. ure. Delež znaša 50 K, vpisnina 4 K. Jamči se z dvojnim deležem. Član more postati vsakdo, ki plača predpisan delež.**

Pogajanja z rudarji.

Ultimat delavstvu in družbi.

Danes ob 11. uri dopoldne so se na deželni vladi nadaljevala pogajanja med zastopniki stavkujočih rudarjev in Trboveljsko premogokopno družbo. Debata je bila zelo živahna in je trajala skoro do pol 1. ure popoldne. Vlada je predložila interesiranima skupinama svoje posredovalne predloge in izjavila, da je uravnava minimalnih mezd, zlasti pri nižjih kategorijah brez odloga neobhodno potrebna, dovoli naj se 25 odstotno povišanje minimalnih mezd za kategorije delavcev, ki imajo stalne plače. Delavstvo naj se takoj jutri povrne na delo. Pogajanja bi se nadaljevala in sestavila tudi posebna komisija, h kateri bodi pritegnjeno tudi delavstvo za kontrolo v rudnikih. Vlada je dalje izjavila, da je povišanje cen premogu nemogoče. — Končno je vlada stavila ultimat:

Ako stranke tekom današnjega dneva ne sprejmeti tega sporazuma in ne gre delavstvo v sredo, 5. januarja na delo, smatra vlada svojo nalogo za končano in bo z ozirom na nujni promet, gospodarstvo in državo izvedla vse, kar je potrebno, da se zagotovi zadostna produkcija premoga.«

Zastopnik Trboveljske družbe si je pridržal pravico, da odgovori pismeno tekom današnjega dneva. Zastopniki delavstva so zahtevali dohodke velenjskih rudarjev in se izmikalno izjavili glede poziva na delo.

Najnovejša poročila.

SOLUN NAŠ, KAVALA Z ZALEDJEM PA BOLGARSKA?

— Beograd, 3. januarja. »Balkan« javlja iz Pariza, da bo francoska vlada z ozirom na Antanti sovražno stališče, *ki ga zavzema novi režim v Grški, zahtevala revizijo Severske pogodbe v toliko, da se odvzame Grški Egejska obal in porazdeli med Bolgarijo in Jugoslavijo. V tem slučaju bi pripadel Solun Jugoslaviji, Kavala in Dedeagač z zaledjem pa Bolgarski.*

PRVA SEJA NOVE VLADE.

— d Beograd, 3. jan. Danes dopoldne je bila prva seja nove vlade. Na tej seji, kateri so prisostvovali vsi ministri, so sklenili, da se nadaljuje delo dr. Vesnićeve vlade glede preganjanja antidržavnih elementov. Sestavil se je gospodarsko-finančni odbor ministrov. Na seji so razpravljali o ustavi. Razprava se bo nadaljevala pri večerni seji.

ODPRAVLJENA VOJAŠKA MISIJA.

—d Beograd, 3. januarja. Po naredbi vojnega ministrstva je razpuščena naša vojna misija v Sofiji. Njene posle bo odslej vršil naš poslanik, ki bo odslej opravljal posle samo v mirnem času.

RAZBOJNIŠTVO V MAKEDONIJI.

— d Beograd, 3. jan. Iz Prištine javljajo: V zadnjem času se arnavtski napadi na naše prebivalstvo ponavljajo tako pogosto, da je narodu sedaj hujše kakor pod Turki. Razbojniške tolpe so začele napadati v mestu samem. Tako so napadli pošto, ubili tri orožnike, dva izprevodnika ter ranili enega meščana. Iz mesta so odvedli dva meščana v planine, da bi zahtevali odkupnino.

— d Beograd, 3. jan. Iz Bukarešte javljajo: Na konferenci v Spaji je izjavil Take Jonescu, da bi bila njegova država, ako treba, pripravljena poslati eno ali dve diviziji kot ojačenje angleško-grških čet v Carigrad in Dardanele. Na sejah zveze narodov v Ženevi je Romunija večkrat izjavila, da je pripravljena poslati v Armenijo ekspedicijski voj 40.000 mož. Politični krogi v Romuniji tega ne pozdravljajo in opozicija proti Take Jonescu raste od dne do dne. Večina politikov se je izjavila proti temu, da bi se romunske čete porabljale zunaj Besarabije.

VELEPOSLANIŠKA KONFERENCA.

—d Dunaj, 3. januarja. »Politische Korrespondenz« doznava, da je po sklepu veleposlaniške konference določen 20. februar kot končni rok za izpolnitev vojaških določb mirovne pogodbe saintgermainske, katere naj bi se izvršile po členu 156 do 16. oktobra 1920, t. j. tri mesece potem, ko je postala mirovna pogodba veljavna. Zlasti se namašajo zahteve veleposlaniške konference na razveljavo nekaterih določb, ki se smatrajo kot priprava za mobilizacijo, nadalje na organizacijo nove armade po členih 119 do 130 mirovne pogodbe, kakor tudi na razorožitev civilnega prebivalstva in na razpust nerednih formacij.

—g Nov izum. G. Josip Bajde, mizarski mojster, je za časa svojega bivanja v London na poziv svojega mojstra delal poskušnje z naslanjači, ki bi se dali uporabiti kot postelja. Imeli so na razpolago takozvane divanske postelje, katere pa niso ustrezale namenu iz raznih vzrokov. G. Bajde je izdelal naslanjač, s katerega prednostjo je mogoče ga uporabiti kot posteljo, ne da bi pri tej uporabi trpela prevleka. Naslanjač ima shrambo za vso posteljno perilo in tudi improvizirano posteljno omarico. Doslej pri nas nepoznan izum — ki je patentiran na Angleškem in glede katerega je tudi pri nas že uvedeno postopanje za patentiranje — omogoča izrabiti osobito majhna stanovanja ter sobe samcev, ker se izogne neprijetno velikl postelji. Razpečavanje tega izuma je prevzela novo ustanovljena družba Bajde, Jager & Co. v Ljubljani, izdelek prvenec pa je interesentom na prost ogled pri tapetniku F. Jagru, Ljubljana, Komenskega ulica 12.

STAVKA ŽELEZNIČARJEV V GRADCU.

—d Gradec, 4. januarja. Stavka vseh uslužbencev južne železnice v graškem inspektoratskem okrožju, izimši uradnike, je pričela opolnoči. Delavci so pač prišli na svoja mesta, delali pa niso. Ustavljen je torej ves promet na progi južne železnice. Dunajski poštni vlak se davi ni pripeljal v Gradec.

Gospodarske vesti.

—g Kr. poštni čekovni urad v Ljubljani je izdal nov imenik lastnikov čekovnih računov, ki se udeležujejo klirinškega prometa. V njem so navedeni vsi lastniki, ki so pristopili k čekovnemu prometu do 5. decembra 1920. Imenik se lahko naroči pismeno ali pa prevzame v ekonomatu čekovnega urada. Cena 10 K.

Borze.

— d Zagreb, 3. jan. Devize. Berlin 215—218, Bukarešta 0—190, Italija 524—530, London 532-538, Newyork 150—0, Pariz 920—930, Praga 177 do 180, Švica 2350—2470, Dunaj 24—24.15. Valute. Ameriški dolarji 149.50—151, avstrijske krone 25—26, carski rublji 60—80, češkoslovaške krone 165—0, francoski franki 880—890, italijanske lire 510—520, romunski leji 196—198, nemške marke 203—205, napoleondori 493.50—495.

—d Praga, 3. jan. Devize. Amsterdam 2808.50, Beograd 228, Berolin 121.25, Bukarešta 108.25, Sofija 96, Curih 1363.50, Milan 810, Pariz 523.50, London 315, Novi Jork 89.50, Dunaj 13.05, Zagreb 56, Varšava 12.50, Budimpešta 14.50. Valute. Novi jugoslov. dinarji 219, nemške marke 121.25, romunski leji 101.25 bolgarski levi 91.75, švicarski franki 1358.50, italijanske lire 307, francoski franki 525.50, angleški funti 313, ameriški dolarji 88.50, avstrij. žig. krone 13.05, poljske marke 11.50.

—d Curih, 3. jan. Devize. Berolin 8.97½, Holandska 206.25, Novi Jork 658, London 23.20, Pariz 38.60, Milan 22.75, Bruselj 40.80, Kodanj 101, Stockholm 131, Kristijanija 101.25, Madrid 87.50, Buenos Aires 225, Praga 7.30, Varšava 1.05, Zagreb 4.10, Budimpešta 1.17½, Bukarešta 8.10, Dunaj 1.50, avstrijske žigosane krone 1.50.

Poizvedbe.

— **Zlata zapestna damska ura se je izgubila v dramskem gledališču ali med potjo do restavracije »Zlatorog« dne 2. januarja 1921. Odda naj se tu v upravništvu proti dobri nagradi.** (19)

— Zgubilo se je od Dunajske ceste mimo pošte do kavarne Stritar pet ključev na dveh obročkih. Prosi se, naj jih najditelj odda na Dunajski št. 9 hišniku. (36)

— Zgubil se je uhan od Bleiweisove ceste do hotela »Slon«. Najditelj naj ga odda v upravništvu »Slov. Naroda« proti dobri nagradi. (39)

— Našla se je na novega leta dan na Šmarni gori ura. Dobi se pri K. Jareu, Hradeckega vas št. 35.

— Pozabljen je bil na Jesenicah v nedeljo zvečer v vlaku, ki pride iz Bohinja, v zadnjem vozu ali pa morda v restavraciji II. razreda nahrbtnik s fotografičnim aparatom in stojalom. Ker je aparat drag spomin, se naproša najditelj, da ga proti nagradi 300 kron odda tvrdki Svetla, Ljubljana, Mestni trg, ali pa sporoči pismeno, kje se dobi.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Poslano.*

Vsled objave advokata dr. Stareta v Trstu, kot zastopnika Češkoslovenske družbe za trgovanje z vzhodom, podružnica v Trstu, izjavljamo, da nismo in ne bodemo kakršnihkoli kupčij sklenili v imenu omenjene družbe. Stali smo pač svoj čas s to družbo v ožjih stikih, ker smo se pogajali zaradi otvoritve njene podružnice v Ljubljani in smo prišli do gotovega zaključka. Zaradi menjave direktorija v tej družbi se je pa morala cela zadeva storniрati.

Kar se tiče kupčij, smo pa sklenili za to družbo samo eno kupčijo in sicer še pod starim direktorijem, katera kupčija se je pa razveljavila.

V Ljubljani, dne 1. jan. 1921.

F. Vondra. Ch. Landau.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

SREČNO NOVO LETO!
DAVORIN ROVŠEK,
fotograf. zavod za povečanje slik
Ljubljana, Kolodvorska ul. 34

Proda se ugodno nov rdeč namizni prt z ročno vezenino. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 20

Naprodaj je popolnoma nova črna boa za 1200 K. Bleiweisova cesta 7, I. nadstr. levo. 35

Proda se nekaj oprave še dobro ohranjene Poizve se v sredo od 1—3. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 29

Učenca ali učenko
sprejme trgovina **Anton Umek, Brežice.** 40

Moško kolo, čisto novo naprodaj. Poizve se v upravništvu Slovenskega Naroda. 25

Dobro izurjena šivilja išče stanovanje s hrano pri kakšni pošteni rodbini. Nastop, če mogoče takoj. Cenj. ponudbe pod **„M. B. 1921“** poštno ležeče Ljubljana I.

Stavbeni inženir z enoletno prakso
pri železobetonu sprejme službo takoj Ponudbe pod „Inženir 45“ na upravo Slov. Naroda. 45

Prodam 150 vagonov raznega kostanjevega lesa. Pavel Ojstriš, fara Janče, p. Litija. 21

Višji državni uradnik
s 50.000 K letnih dohodkov želi posojilo 25.000 K. Ponudbe pod „Posojilo 54“ na upravo Slov. Naroda. 54

Gospodična, vešča slov., nem. in italijanskega jezika, vajena v trgovini, išče službo blagajničarke ali kaj drugega. Ponudbe pod „Lea 49“ na upravništvo Slovenskega Naroda. 49

Prevzamem prepisovanje
na pisalnem stroju v vseh jezikih. Točna in hitra postrežba. Ponudbe pod „Hitra postrežba 55“ na upravništvo Slov. Naroda. 55

Proda se otroški voziček za sedenje in ležanje. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 46

Proda se nova moška športna obleka
št. 48 in gorski čevlji št. 40. Kolodvorska ul. 34, II. nadstr. levo. 51

Ženska volnena bela fina jopica se proda. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 43

Proda se srebrno namizno orodje, servis za čaj in preproga (Maffersdorf). Resljeva cesta 12, pritličje desno. 41

Služkinjo, ki zna kuhati in opravljati hišna dela, sprejme Hela Bremec, soproga bančnega uradnika Št. Vid 69 nad Ljubljano. 24

Vodna sila 1·80 cm padca se proda. 1 uro oddaljeno od kolodvora Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 28

Iščem postrežnico,
dam ji brezplačno podstrešno sobico in še plačilo. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 48

Mlin vzamem v najem.
Ponudbe na naslov: **A. C. poštno ležeče Radeče pri Zid. mostu.** 47

Trgovsko izobražena gospa prevzame pisarniška dela na dom. Prepisovanje, pisanje zavarovalnih polic. Podučevala bi ev. cirilico. Ponudbe na uprav. Slovenskega Naroda pod „Srbski—hrvatski/18“. 18

Slike kralja Petra
v velikosti 47×65 cm priporoča
Narodna knjigarna v Ljubljani.
Cena K 24·—.

Kupim psa, ovčjega ali lovskega za lov. V teku 6 dni. Ponudbe pod „Vuk“ pri vratarju „Slon“. Ljubljana. 9957

Inženjer, drž. uradnik s soprogo, išče meblovano sobo eventualno z vporabo kuhinje. Ponudbe pod „Newton 9958“ na upravništvo Slov. Naroda. 9958

Učenca poštenih staršev sprejme takoj trgovina z mešanim blagom na deželi. Ponudbe pod „Tri in pol leta 9952“ na upravo Slov. Naroda. 9952

Vajenko
sprejme česalni salon za dame O. Fettich-Frankheim. 30

Notar dr. Barle v Mariboru išče notarskega kandidata in prosi za ponudbe. 1

Obtesači železniških pragov
(Švelenhaker) skupina 20—30 mož se ob dnevni plači 400—500 kron in dobri hrani sprejmejo **Gratzer, Gmünd, Koroško.** 9780

Odvetniška pisarna sprejme koncipienta s prakso. Plača po zmožnosti in dogovoru 2500 — 3500 K. mesečno. Ponudbe na uprav. Slovenskega Naroda. 32

Popolnoma nova kočija s snemajočim sedežem za kočijaža, napol krita z usnjeno streho, še nelakirana in netapecirana, se ugodno proda. Ogleda se pri **Vido Bratovž, Zg. Gameljne nad Ljubljano.**

Hrastovi hlodi, skupne ca 50 m³, debelost od 16 do 40 cm, franko žaga, Podrečje, ½ ure do postaje Medvode, se takoj prodajo, natančneje pri **Vido Bratovž, Zg. Gameljne nad Ljubljano.** 26

Krasno stanovanje v vili pod Rožnikom, obstoječe iz 2 sob, se zamenja za istotako ali večje v št. petrskem okraju. Ponudbe pod „Električna razsvetljava 37“ na upravništvo Slovenskega Naroda. 37

Boljša vdova išče mesto gospodinje
Stara je 47 let, vajena vsega domačega dela, najraje gre k samostojnemu gospodu ali vdovcu z odraslimi otroci. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 42

Lene stenske slike v okvirih, usnjat kovčeg, cilinder (klobuk), skoro nov, preproga, posteljno pregrinjalo, nova damastna kavna garnitura (12 oseb), vaze, fine steklenice za vino in dr. se proda. Ogleda se od 3. — 4., Resljeva cesta 24 II. nadstropje desno. 22

Naprodaj
nov umetni valjčni mlin z bistriško vodno močjo, gospodarskim poslopjem ter zraven spadajoče zemljišče. — Mlin se proda prostovoljno radi smrti gospodarja. — Poizve se pri lastnici Mariji Rihtar, Studa pošta Domžale ali v Ljubljani, Fr. Ravnikar, Linhartova u. 25.

Klobase
krvave in mesene, vsak dan sveže, in pristno dolenjsko vino priporoča gostilna pri **„Krolu“, Sv. Petra cesta štev. 46.** 53

Ženitna ponudba!
Trgovec, 24 let star, dobrosrčen in soliden, z novo, prav dobro idočo trgovino v trgu, se želi v svrho skorajšnje ženitve seznaniti z gospodično ne čez 25 let staro s samimi dobrimi lastnostmi. Samo resne ponudbe s sliko se naj vpošljejo do 5. jan. pod „Prosinec sreča/56“ na uprav. Slov. Naroda. 56

Ženitna ponudba!
Mlad, samostojen obrtnik se želi seznaniti z gospodično ali mlado vdovo v svrho takojšnje poročitve. Želi se, da ima svoje stanovanje in eventualno tudi opravo, vse drugo postranska stvar. Pisma pod šifro „Takojšnja poročitev/52“ na uprav. Slov. Naroda. Tajnost zajamčena, 52

Ženitna ponudba!
Soliden mladenič, star 29 let, z velikim premoženjem, želi znanja v svrho takojšnje ženitve z gospodično čedne zunanjosti in neomadeževane preteklosti, staro od 18 do 28. let. Vajena mora biti trgovine ali gostilne in gospodinjstva. Ponudbe pod „Slovenija/44, na uprav. Slov, Naroda. 44

Krasno stanovanje v Celju se zamenja za enako v Ljubljani 3 sobe itd.
Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 9950

Išče se za takojšnji nastop knjigovodja, vešč bilance ter zmožen slovenskega in nemškega jezika Prednost imajo uradniki, ki so zmožni voditi popolnoma slogoslovno slovensko korespondenco. Ozira se le na samostojno moč. Obširna ponudba je poslati **Železarni na Muti ob Dravi.**

Moderne oprave za kopalnice
fajenčni klozeti, umivalniki, kopelne peči, emajlirane lite banje. Točna dobava z izvoznico. Velika zaloga. LEOPOLD BLAU & Co., Ges. m. b. H. Wien, II, Aspernbrückeng 5. Izvoz po vsem svetu. Telefon interurban 43351, 9818

Konjak.
Pri starosti, slabosti pri želodčnih težkočah in pomanjkanju moči je star vinski konjak v mleku pravo oživljajoče sredstvo. Dve politrne steklenice pošilja **Beneš Herti, posestnik, grad Golič pri Konjicah, Slovenija.** 9180

Bencin
prvovrstni, v amerikanskih zabojčkih s 25 kg čiste teže, oddaja družba „Jadran“, Dunajska cesta št. 9, le industrijskim podjetjem in obrtnikom po solidni ceni. 9790

Na prodaj je
lepa urarska trgovina v Jugoslaviji, obstanek zagotovljen. Potrebni kapital K 800 000. Podrobnosti se izvedo pri **Anončni ekspediciji J. Sušnik, Maribor, Slovenska ulica 15.** 15

Ofertalna licitacija.
Dravski artil. polk v Regenta Aleksandra vojašnici bode oddajal
gnoj za leto 1921
od povprečno 9580 konj mesečnega staleža. — Oferti naj se vpošljejo do 18. januarja do 9. ure zgoraj imenovanemu polku. Pogoji so razvidni na magistratni deski v Ljubljani. 9946

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic:
nudim elektrotehnični materijal, betonsko železo, različen železni materijal in motorje. Zahtevajte ponudbe
Gjorgje Grujić
Beograd, Miletina ul. 15.

Tvornica keksov, prepečenca, oblatov in vafeljnov
V. BIZJAK in DRUG.
Rogaška Slatina
priporoča svoje fine izdelke.

Pozor!
Dospela je velika pošiljatev raznih gumbov, igel, modnih stvari, vezenin, finih žlic, rinčic za čevlje, zapon, toaletnih stvari, čevljarskih potrebščin, orodja itd. — Za obilen obisk se priporoča tvrdka
J. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.
Najnižje cene na drobno in debelo.

Gospodarski urad v Celju priporoča:
1.) Cilindrovo olje „Vakum“ viskoziteta 29/30, plamenišče 300/320;
2.) Strojno olje težko „Solar Red“ viskoziteta 9/11, plamenišče 260/280;
3.) Strojno olje srednjetežko „Standart“ viskoziteta 6/6 ½, plamenišče 260/280.

Iščem primernega mesta.
Morem položiti kavcije 100.000 K
Vešč poleg slov. še nemščine, italij., rušč., češč., srbo-hrv. ter nem. in slov. stenografije. Imam vpogled v knjigovodstvo. Praktično izvežban v ključavn. in telefon. napravah. Dovršil pred vojno gimn. in nekoliko teologije. V rus. ujetništvu vodil koresp. ujetnikov. Ponudbe pod „Delavnost/9954“ na upravništvo Slovenskega Naroda. 9954

Rudolf Pevec
trgovec v Moziriu,
je otvoril svojo podružnico v Beški, Srem, v bližini Beograda in Novega Sada ter bode v položaju najceneje in najkulantneje postreči vso Slovenijo s pšenico, koruzo, ječmenom, ovsem, vsakovrstno moko, slanino, mastjo, svinjami, vinom karlovškim in banatskim, vse najceneje po dnevni ceni. Naročila naj se pošiljajo direktno na tvrdko Rudolf Pevec v Beški, Srem. Naslovi: Pevec, Beška, Srem. Nakupoval bodem direktno od kmetov ter bodem mogel konkurirati z vsako drugo tvrdko. Obenem se bodo tamkaj prodajale deske, les in drogi. Slovencem se bodo brezplačno dajale eventuelne informacije. Za mnogobrojno naročilo se priporoča
Rudolf Pevec, prva slovenska tvrdka v Sremu.

Prispjeli „Kontinental“
pisači strojevi sa latinicom ili ćirilicom. Vrpce za sve pisaće strojeve, karbonski papir i sav ostali pribor.
Ilica 25/I. **Notter i drug, Zagreb.** Tel. 9—27.
Vlastita mehanička radiona. Vlastita mehanička radiona.

Vrlo važno za kućevlastnike i graditelje kuća!
Blagajne za uzidati. Prištednja na prostoru, sigurnost vatri i provali. — Blagajne u svim veličinama na skladištu. Asbestni ormari za knjige, blagajne sa pultom.
Opis na zahtjev badava
Ilica 25., I. **Notter i drug - Zagreb,** Telefon. 1-27

Zahvala.

Na novega leta dan, ko smo pokopali našo iskrenoljubljeno hčerko, sestrico, tetico

Pavlo Müller

se nam je iskazalo toliko izkrenega sočutja, da se tem potom vsem najlepše zahvaljujemo. Posebna pa bodi zahvala gg. dr. J. Jenku, dr. J. Volavšku v Ljubljani, g. dr. M Hočevarju v Domžalah. Iskrena hvala tudi g. Fr. Berniku, župniku, za obiske za časa dolgotrajne bolezni in za prekrasni nagrobni govor — dalje g. J. Gogala ravnatelju drž. trgovske šole, vsem njenim sošolkam, prijateljicam, znankam, vsem darovalcem prekrasnih šopkov, pevcem za žalostinke, sploh vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti in vsem, ki so nas tolažili ob bridki uri naše izgube.

V DOMŽALAH, dne 2. januarja 1921.

Rodbina Müller.

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani r. z. z o. z.
sprejme
ravnatelja
za vodstvo pisarne in oskrbovanje obligatoričnih revizij. — Plača po dogovoru. Nastop čimpreje.
RAVNATELJSTVO.

Vizitke, kuverte in pisemski papir s firmo kakor vsakovrstne druge tiskovine
izvršuje točno
„Narodna tiskarna“.
Naročila sprejema tudi „Narodna knjigarna“.

Jadranska banka
sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.
Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.
Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.